

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Quibus Totum Hominis Christiani Officium Explicatur; Quídq̄ue is fugere,
quid agere debeat, quàm exactissimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindelicorum, Anno M.DCCXII.

VD18 90637054

Discursus XXX. De Vanitate & Immodestiâ vestium. Cùm Apostolus feminis permiserit vestes ornatas, ita ut hic ornatus intra sobrietatis & verecundiæ limites contineatur, ostenditur, quanti intersit; ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51667)

pires actos in infernum. Non alio tempore facilius canes à ferarum aberrant vestigijs, quàm verno, quando florum varietas & multitudo vehementes undique spargit odores, ut ferarum odor jam naribus percipi non possit. Quod ergo operæ pretium faceret, qui, ut modico temporis spatio

se recreet, pœnis se obnoxium redderet sempiternis? *O quam miseranda conditio, teste S. Augustino ubi cui præterit, quod delectat, & sine fine manet, quod cruciat!* Precor benignissimum Deum, ut vobis det sapere in tempore, ne prius contingat experiri istas calamitates, quàm credere.

DISCURSUS XXX.

De Vestium luxu & inverecundia.

Ullum unquam existimo fuisse vulneratum tam dementem, ut pervicaciter vellet plagas suas, scœdâ sanie manantes, tericis & auro pictis fasciis obligare; qui ex ipsis hisce fasciis ostentatis gloriam captare. Al.ã tamen non absimilem dementiam videmus Indies à nonnullis exerceri, nec tamen esse, qui admiretur. Quid sunt quæso, vestes, quibus nos amicumus? Non aliud sunt, quàm fasciæ, quæ alligant vulnera scœdissima, quæ peccatum infixit: Quamdiu peccatum ignoravit homo, tamdiu vestibus opus non habuit; perinde ac obligari non debet, qui sine vulnere sanus est ac incolomis. Sic sanus cuilibet candor ac integritas vestis loco in Paradiso fuisset, ut suã Sol luce in celo vestitur. Tota proin se operiendi necessitas ex culpa nata est: eum enim in finem primam sibi vestem homo iniecit, ut velaret pudorem, qui

vivi instar sanguinis multus è plaga illa lethifera promanabat. Et cum hoc ita sit, spectate tamen delirantem Mundû. Pro eo, quod vestium suarum illum pudeat, illis se jactat: & pro eo, quod oculat vulnerum suorum fascias, eas superbè ostentat. Facere proin non possum, quin dicam tandem, quod sentio de ejusmodi stultitia: quamquam enim hac mea loquendi confidentiã apud alios parùm profecturus sum, mihi tamen illa utilitatis aliquid afferet. Si nemo corrigeret, quod hac in re à tam multis peccatur, ego saltem illud implebo, ad quod non tacitum Conscientiæ murmur idem idem extimulat.

II. Quid autem vos mihi propositum arbitramini? An ut omnem vestium ornatum ac elegantiam, feminarum maximè, dissuadeam? Hoc si spectarem, non solum non moderatè, sed ne piè quidem me gererem. Cùm enim Apostolus feminis permiserit, elegantè vestiri, quis tam in-

hu-

humanus erit & rigidus, ut omni illis ornatu interdum vellet? Id igitur, quod ego specto hac mea dissertatione, est, ne quis extra limites vagetur ab ibso præfixos Apostolo, qui in hoc ornatu vestitum geminam attendi conditionem voluit: verecundiam inquam, & sobrietatem: Verba Apostoli sunt. *Similiter & mulieres in habitu ornato, cum verecundia & sobrietate ornantes se.* Tunc autem extra hos limites itur, cum prudentum virorum iudicio vestium apparatus ac pretium multum excedit conditionem & opes ejus, qui, vel quæ iis superbit: eaque ratione contra sobrietatem peccatur: aut cum decencia violatur & honestas, quæ ad verecundiam pertinent. Consideremus hæc seorsim: atque ita dum tota nostra Ratiocinatio geminis ab Apostolo structis basibus nititur, nemo jure dicet, eam aëri esse inædificatam.

I.

III. Et primò quidem complures vestiendi conditionis suæ, in quâ à Deo positi sunt, limites excedunt. Vestes præter naturalem quodammodo finem suum, qui est, tegere nuditatem, & à temporis defendere injuriis, alium etiam finem politicum habent; qui est, gradus hominum inter se distinguere, quorum alii aliis magis sunt spectabiles. *Exterior cultus indicium quoddam est conditionis humane.* Hinc Theodoricus Rex apud Cassiodorum tantis encomiis Purpuram suam extulit, quia, inquit, præstat humano generi, ut de Principe non possit errari. Id quod jam antehac etiam moribus R.P. Segneri S. J. *Christ. Instr. Tom. III*

Romana Reipublicæ receptum erat, quæ constituerat, ut varii dignationum gradus vario etiam vestimentorum genere discernentur. *Placuit V. Amm. Romanis veste dignitates discernere. Hac Marcell. l. 26.* autem nostra ætate quis hominum gradus ex veste disereverit? Pronissimum erit si non alio, quàm vestium, quis uti velit indicio, revereri ut Principem, qui vix inter Equites locum habeat: & colere ut Illustrem, qui vix Mercatoribus accenseri mereatur. Quin imò, ne rustici quidem satis habent eo spectari habitu, qui vel civis gradu est splendidior. Vetat Lex, ornamenta Civitatis rus transferri. At lex ista si in fabricis, certè non in vestimentis acceptatur. Quidquid enim vestium in urbibus gestatur, eo mox ex istam rura se vestiunt, & ex ædibus ad casas ac ruguria migrat. Quid autem laudis illud meretur? Vestem gerere gradui, in quo quis est, non respondentem, si S. Thomæ credimus, est velut vestem, mendacium circumferre. An autem eò quemquam fastus adducere poterit, ut quocunque pedem ponit, semper spectantibus mentiat, esse nimirum se Illustrè, esse tali in Republica Magistratu insignem, quin talis sit, & quin in mentem dein veniat, de tali se mendacio Sacerdoti accusate? Aut necesse est lege latâ decernere, vestes portò diversæ conditionis signum non esse, quod melior Politica non sinet; aut fateri oportet, fas non esse, vestibus uti ad tam aliena à vero significanda.

IV. Quid deinde juvat in Baptismo renunciâsse *Mundo & omnibus pompis e-*

Iii

jus

jus? Si multi solenni se sponſione Deo obligaffent ad has pompas ſectandas, an majore induſtriâ & diligentiâ iis inhiare poſſent? quod maxime de feminis verum eſt (quarum ego hac in re abuſum hodie præcipuè damnare conſtitui, tanquam magis publico detrimentoſum) maxime, inquam, de feminis verum eſt, quæ ferè ſingulæ ad nihil tantâ incumbunt curâ, quàm ut ſingula corporis ſui membra, quàm poſſunt elegantiffimè veſtiant. Quot horas feſtorum Deo ac Beatis Cælitibus dierum ſe veſtiendis, comendis, exornandis iſtæ conſumunt? Si tam multas conſcientiæ latebris diſcuriendis, dum ad ſacrum Tribunal accedere cogitant, darent, quanto id iſfarum commodo fieret? Clemens Alexandrinus aſſerit, feminis ſolim Chriſtianiſmi vitio datum, ſi ſpeculum domi habere auſæ eſſent. Nunc ſpeculum domi habet, quæ panem non habet, & grandis inſtar piaculi foret, ſi puella unquam aliqua in templum ſe conferret antè, quàm diu conſultore ſpeculo deliberaffet, ſatiſne bella, ſatiſne ornata, & quantum vellet, viris placitura videatur. Neque hoc ullam angit, tanquam minus ad Chriſtianiæ virtutis normam exactum: promptæ enim ſunt excuſationes.

V. Facimus hoc, una voce iſtæ aſſiſtant, ne aliis, quibus aut pares, aut ſuperiores ſumus, inferiores videamur. Quæ autem maritos habent, communi hac ſe purgandi ratione non contentæ, aliam ſibi propriam adjungunt; & ajunt; ſe Maritorum id gratiâ facere, quibus placere velle jure uti-

que nullo prohibeantur. O colores pulcherrimos, ſed pictos in aëre! Ad primam igitur excuſationem quod pertinet: ferri ſanè poſſet, ſi aliud iſtæ non ſpectarent, quàm ne aliis inferiores reputarentur. Reapſe id propoſitum iſtis eſt, ut videantur eſſe, quod non ſunt: dum id unice agunt, ut ſociam quælibet & æqualem ſuperet, Græcorum feminas ajunt hâc noſtra ætate ita in iſto genere delirare, ut aliquæ ſepties unius diei intervallo veſtes mutant. Non ſinat Deus, ut ejuſmodi inſanis noſtris etiam in Provinciis invaleſcat. Malè metuo, ne, ſiqua cum Græcis iſtis inſaniter, aliæ complures iſtam hoc prætexu, nequid æqualibus concedant, quocunq; deum ſumptu imitari, imò & ſuperare conderent. Quin non deeſſent forſan, quæ famere, quàm non ſuperbire, aut cuiquam alteri veſtium ſplendore & numero concedere mallent: bombycibus non abſimiles, quibus familiare eſt, ut ſericum ſibi quaſi thoracem texant, eſcæ obliſci. Abre proinde eſt, luxum & vanitatem negare, ubi abeſſe hæc non poſſe manifeſtum eſt. *Nemo veſtimenta pretioſa (ſcilicet excedentia proprium ſtatum) niſi ad inanem gloriam quarit.* Teſtimonium eſt viri omni exceptione majoris. At Puellæ noſtræ, multò utique Doctore iſto ſapientiores, nullam ſuis in veſtibus ſuperbiæ tineam inveniunt: integerrima ubique modèſtia eſt. Verùm, ô bonæ! nolle videri inferiorem æqualibus, humanum eſt: ac nolle videri inferiorem majoribus, putida omnino ſuperbia eſt.

VI. Illas porrò, quæ maritis placendi studio se ornare & comere videri volunt, S. Joannes Chryso-
 stomus in una Homiliarum suarum, maxime ad mores formandos directa, festivè irridet & explodit. Itane, agebat ille ut placeas marito? quem tam exquisitâ vestium elegantia & pompâ plerumque irritas? quotusquisque enim virorum est, cui molestum non sit, eo hodie impendio soham vestire conjugem, quanto olim ne tori quidem familiaræ vestiendæ opus fuisset? cui durum non sit, comparare, corradere, emungere, unde unde conquirere pecuniam? & tamen nisi id fecerit, perpetua jurgia, perpetuum domi bellum est. Addit subinde idem S. Doctor. Quis credat, comere se, ut Maritis placeant, quæ vix domum reversæ, ubi maximam temporis partem maritorum in oculis agunt, mundum mox & ornatum omnem ponunt, humili atque obsoleto vestitu contentæ: resumpturæ elegantem & pretiosum, cum iterum in publicum fuerit prodeundum? Quis hinc non videat, eas non tam hoc, quod prætexunt, quam vanitatis superbicæ; ridiculo studio ad se operosè ornandas impelli?

VII. Non multis abhinc annis Roma vidit feminam, viro quidem junctam, sed vestium luxui inanisque pompæ usque eò deditam, ut diebus omnino singulis sex ipsas horas daret aptandis corpori vestibus, sibi mundandæ, discriminandis crinibus, fucando vultui, hanc suam demensiam solito illo palliolo, placendæ

marito, obregens. Sed quæ maxima quæque alia, hoc etiam mendacium mors detexit. Desistit vivere maritus; & cum illo prætexta se comendi fucandique causa, Quid autem vidua? Hæc cum gentis more, nisi lugubri atrâque in veste in publico comparere non posset, hanc se vestienti rationem tenuit: domi cum esset, omni, quo antea vivente marito, mundo muliebri superbiebat, ornata, compta fucata, sicque ut Sponsa, non ut vidua, nullo non tempore ad se invisentes admittebat. Ubi autem domo prodire res poscebat, tum enim verò magnâ suâ molestiâ lugubri illo amictu utebatur, ut facile nasutiores adverterent, magis dolere feminæ, vestium in publico pompâ, quam marito carere debere. Post aliquam temporis intercapedinem morbus infelicem lecto affigit. Caput, vanitatum istarum sedes præcipua, ita intumescit, ut grandiorems pilam lusoriam æquet; fœdatur cutis, horrescunt crines, maxillæ, tam antè nitentes, nigrescunt; crescunt oculi, ut suis è cavitatibus emicate velle videantur. Lingua autem, quam non puduerat ferentem animi fastum tot mendacis involvere tam fœdè, tamque prodigiosè extra os protenditur, ut cum misera retrahere illam intra dentium septa non posset, vel invita illam admordere cogeretur. His in angustiis & ærumnis vita illam defecit, felicem, si corporis cruciatus tam insoliti spiritum extremo illo tempore modestius de se sapere docuerunt, & contractus labes eluerunt! Eant jam vanissimæ mulier-

culæ, jaçtent, se fœcidum suum corpus non alio sine ornate, quàm ut conjugalis erga eas amor altiores in Maritorum animis radices agat. Ego quidem sentio, quòd multæ ne ipsæ quidem id sibi affirmantibus credant; tam suus illas animus convincit, non aliam ejus luxûs causam esse, quàm inanissimæ gloriolæ cupiditatem. Tam rarum est, feminam invenire, quæ mundi sui pompam libentiùs in mariti solius oculis omnem explicet, quàm cum multus in eam spectator oculos intendit; quàm rarum est invenire pavonem, qui pennarum suarum splendidissimam pompam superbiùs in stabulo, quàm in magna spectantium & laudantium hominum coronâ malè ostentare. *Quòd pro sola inani gloria vestimentum pretiosius quaeritur, res ipsa testatur, si Gregorio Magno credimus, quia nemo vult ibi pretiosus vestibus indui, ubi ab aliis non possit videri.*

Hom.
40. in
Evang.

VIII. Non desunt Mariti, scio, tam effeminati, tam molles, ut rectiùs colum ipsi fufumque tractarent, quàm familiæ regundæ præficiantur; non ipsi, quis modus tenendus in vestibus, suo præscribunt judicio, sed mulierosi totum ejus rei arbitrium uxori relinquunt & filiabus; ne scilicet, quod ajunt, domestica aliquid concordia patiatur, quam uxor & filia perpetuis querelis ac jurgijs turbarent, si modum in vestibus ponere maritus cogitaret. O hebetudinem, & imbecillitatem mentis inconsultâ! Quæ alia discordiarum & jurgiorum causa & fons certior, quàm superbia illa

animi intolerabilis, quam vestium pompa ac luxus fovent semper ac nutriunt? Equum ferocitatem, & qui frenum pati nolit, domare, freoque ductui assuefacere, non est difficile: *l. 6. jubas illi suas forfice recedate Philo. sophus jubet, Quantum ex simile re. medio, si vehementer non fallor, ex- taret emolumentum non una in familia, quànò plus domi pacis esset, & ejus, quâ familiæ stant, obedientiæ? Cur filia illa matrem peralancer obmurmurat & quiritatur, cur eladu imperia? cur parentes despiciantur habet? cur suorum ingratis ad fenestras, aut etiam ad ædium fores feriatis diebus aditare semper desiderat? Vestis illa, quâ induitur, elegantior, ligamina illa serica artificiosis nexibus intricata, illi clucinni, illa instiræ & limb prætioliosiores, fucus ille ad id superbam pelliciant; tollat Paterfamilias nugas has, exuat his filiam ornamenti, vestiat illam abjectiùs, & videbit, indomitam hanc belluam penere alios spiritus, & ad outum ducentium, quâ volunt, sequi. Idemque uxoris factitandum. Tantùmne vestium, tantum auri & argenti exigit conditio, in qua sunt, ne infra illam descendere videantur? quin in ò, non aliâ causâ tantis impensis opus est, quàm quia nulla suâ sorte contenta est, sed insana ambitione acta illam fastidit, & evalescit.*

IX. Expediamus nos hinc, & demus, non semper hunc vestium luxum ultra suam cujusque conditionem ac gradum esse: an autem ille opes non superat, quæ gradui & condi-

tioni non semper respondent? Ethic est alter à sobrietatis medio exeundi modus. Quidquid novæ vel elegantia, vel ineptiarum femina una monstrat in publico, id mox aliæ imitari, nihilque illi volunt concedere, quoquo demum id modo assequantur. Salomonis ætas tantis abundabat opibus, ut Solymis tanta esset argenti, quanta alibi est lapidum copia: ita nos Regum historia docet. Et tamen, quis credat? Rex iste, postquam infeno feminarum amori indulgere cœpit, ad eas redactus est incitas & egestatem, ut cum omnia alia in aleas, ornandos feminarum greges, earumque explenda vota ac desideria expendisset, gravissimis & insolitis vestigalium hæc tributorum oneribus subiectis populis molestus esse coactus fuerit. Quid igitur privatis in familiis non fiet, si stolidus Maritus imperantis muliebri vanitatis vota ac desideria velit explere? Nullus muliebri concupiscentia thesaurus sufficiens est: ajebat S. Basilus, non si è fluminibus fluat. Quam multas igitur familias opibus exhauriri necesse est? Majores passus moluntur, quam crurum brevitati sinat: alis sunt tonsis & brevibus; aquilas tamen, volando in aëra, æquare contendunt, & vel obnitente Numinis Providentiâ eam agere in Mundi theatro personam, quam agere à DEO sunt prohibita. Et miremur, si infelices, pro eo, quod altiùs evolent, deorsum ruant? Pellis extimæ color index est sanguinis per venas meantis. Si in vestium modo eadem observaretur ratio, non tot

familiæ esurirent. Nimirum, quod foris splendore ac pompâ plenum apparet, nihil quantum discrepat ab intimo illo opum ac divitiarum sacco, ad cujus mensuram ac naturam vestium ille apparatus aptari, temperarique deberet. Mirum proinde non est, si parùm diturnus sit ille splendor. *Domus, que nimis locuples est, annullabitur superbiâ: quæ sunt Spiritus S. verba.* Qui autem domus firmas evertit fastus, illis quid faciet, quæ ruinam jam ante minantur?

X. Si non nunquam videmus tanto splendore, tanto apparatu pompæque vestium familias opibus non deficere: quid causæ esse existimemus? Vestes nimirum illæ, illa ornamenta, monilia, mundusque omnis emittitur, sed pretium nunquam enumeratur. Contigit aliquando Fr. Matthæum de Basso, illustre Cappucinatorum familiæ decus, sacis que illius Cœtus propagatorem eximium, inter eundem per Urbem in Legum peritum aliquem incidere, qui pro eo, quod vestiret nudos, exuebat vestitos. Accedit ad hunc prop. us Matthæus, & velut aliud agens vestem viri utrâque manu complexus, comprimit: cum ecce vivus è toga sanguis stillat, illius symbolum, quem Pauperum è venis quotidie Doctor ille malè doctus emulgebat. Vereor, ne si vir iste sanctus non unâ tantum aliâ in urbe id facere tentasset vestibus feminarum, in quas incidisset, haud paulò plus cruoris ex iis fuisset expressurus, ipsùmque adeò solum sanguine aspersurus. *In alis suis 34.*

inventus est sanguis animarum pauperum : verba sunt Vatis Jeremiæ ad urbem Solymarum ; illas fortassis vestes superbas indicantis, quæ divitum fastui alarum loco serviunt, & toties sanguinem stillant ob labores artificum nulla mercede compensatos. Non servis, non ancillis sua penduntur salaria, non pia legata Ecclesiis ; non census annui, non alio omnino debita pecuniæ numerantur ; nec quidquam pro mercibus ex variis officinis sumptis redditur : quid ita ? Non possunt hæc reddi ; hera enim pro gradu sui conditione vestiri debet : qui habet, quod exigat, soletur se interim patientiâ ; & qui expectando fame moritur, moriatur, & expectet, quamdiu non moritur.

XI. Sed hoc delictorum genere in urbibus magis, quam villis & pagis peccatur : dicamus, quæ etiam ad hos spectent. An si rusticarum quoque sic comprimerentur vestes, nihil alienæ rei exprimeretur ? nunquamne rusticorum filii, ut amafis suis ligamina ferica, calceolos concinniores, & quæ sunt alia rustici mundi ornamenta, coëmant, partem messis ex agro sublegunt ? Nunquamne Matresfamilias rusticarum, ut filias suas Mundo honorabiles reddant (ut quidem ipsæ loquuntur, at si apertius loqui placeret, ut eas vanitatis in schola superfluo luxu vestium erudiant) ut in choreis plurimum ad se oculos alliciant, presentur à pluribus, spectentur in templis curiosius, in conventiculis amplius honorentur, & ut rem paucis, ut procos habeant procaciores, qui ad

turpia pertrahant ; nunquamne, inquam, suppellectilium partem distrahant non absque familiæ detrimento ? An non saltem ipsæ, Decimatoribus ex toto, partorum vi, debita ; decimantur decimæ ? Atque hoc est majora opibus conari : unde si vestis illa, quæ pretiosior est, aut splendidior, quam gradus conditioni conveniat, vestis est, Sanctorum linguâ, hominis mendacis ; quæ major est opibus, non solum mendacis, sed impii vestis erit, ut qui alienis impensis superbire & se ostentare velit.

II.

XII. Necdum finis malorum, quæ muliebrium vestimentorum pompam, & vanum luxum comitantur. Non enim solum non sobriè aliquæ se ornant, ornantes se cum sobrietate, dum se pretiosius vel elegantius vestiunt, quam earum aut gradus, aut opes sinant, sed ne verecundiâ quidem, & pudore salvo ; dum limites Christianæ modestiæ ac honestatis nimium quantum transiliunt. Clemens Alexandri-^{lib. 2.} nus magnis laudibus Lacedæmones^{Padaq.} extollit, quod larâ inter eos lege, non¹⁰ aliis, quam quæ pudorem vulgaverant, feminis vestium splendorem ac pompam permiserint. Et hoc quidem meâ opinione duplici ex fine ; primus erat, ut hac ratione omnis penitus æstimatio luxus vestium vilesceret, qui tantorum in feminis malorum origo est ; haud aliter ac Wittenbergæ in Germania, ut certum quoddam calceorum genus ; quo nonnulli recens uti cœperant, vile aliis atque exosum red-

redderetur, jussus est carnifex ejusmodi calceos indutus in foro inambulare: id quod tantum valuit, ut neminem deinceps ejusmodi calceis uti non pueret. Alter Lacedæmonum legi propositus finis fuit, ut omnes discerent, breve iter esse à vestiendi genere minus decoro ac honesto, ad vitam impuram & inhonestam. *Æs* nunquam facilius rubiginem contrahit, quam cum pollendi causâ maximè defricatur. Faxit Deus, ne ingens illa diligentia in ornando ac comendo corpore, quam adhibent, quæ oon verentur humeris, brachiis, pectore seminudis aliorum se oculis offerre, præparatio sit proxima ad rubiginem culpæ, saltem arcane! *Nullarum ferè pretiosior est cultus, quam quarum pudor vilis est*; sapienter pronuntiavit S. Cyprianus; indicans, vel solam vestium pompam ac vanitatem rei non bonæ indicium esse: quare magis id senserit de propudioso hoc se nudandi more?

XIII. Sed fuerit istud timoris nimii: certè de nulla earum, quæ me audiunt, affirmare ausim, simili illam culpæ affinem esse; imò ne suspicari quidem lubet: contemplerur tantùm hanc se vestiendi, vel potius non se vestienditatem, ut aspicientibus noxiam. Duo sunt, quæ inducere feminam possunt, ut se comat, quod Tertullianus observat; vel ut videatur, vel ut concupiscatur. *Vestium cultus aut ambitionem sapit, aut prostitutionem.* Aliquæ se exornant, ut ad Solem coluntur, ut simplicem sui pompam ac spectaculum faciant; aliæ se comunt ut ser-

pens, qui quò colorum varietate ac pulchritudine est formosior, hoc veneno turgit ad necem inferendam efficaciore. Si de hoc altero personarum genere loquamur, extra controversiam est, gravis illas culpæ reas esse. Omnis enim vestium splendor, multò que magis, quam dixi propudiosa brachiorum & pectoris nuditas eligitur ut decipula, quæ animæ in fraudem inducantur. Rectè ejusmodi mulierculam cum S. Ephrem dixeris, *Naufragium super terram.* Meritò illam formident & Boni, & Mali. Boni quidem; quia sicut cum pestilenti halitu infectus est ær, quò aptius perfectusque temperata sunt corpora, hoc facilius non ratò luem imbibunt; ita publica ejusmodi off-endicula plus subinde nocent, facilis que pestem illis afflunt, qui innocentiores eò usque ac puriores vixerant. Mali autem, quia ne ipsa quidem assuetudo efficere in iis potest, ut nullo sensu afficiantur, cum ejusmodi se obrudat occasio, quæ semper potens est ad nocendum. Frigida venena, quale Cicutæ est, assuetis reddi tandem possunt innoxia: sed non ita se res habet in venenis calidis, quale est Napelli. Crediderim igitur, ne assuetudine quidem ullâ ita hebetari posse vim veneni, quod oculis hauritur, dum malè rectæ istæ feminæ aspiciuntur, ut sit innoxium, eò quòd sit perquam calidum. Quàm ergo chara acceptaque stygi est istarum quælibet, cum illâ, ut hamo tam multos piscetur, tantùmque numerum acquirat animarum pessimè seductarum? *Super hoc labi-*

110. 4.
149.

lib. 2.
10.

De habit.
mulier.

L. ad
impr.
Mulier.

Habac.
1. 16,
Engelgr.
p. 1. Dom.
4. Quadr.
§. 1.

abitur, & exultabit. & propterea immo-
labit sagena sua, & sacrificabit reti suo,
quia in ipsis intricata est pars ejus, & ci-
bus ejus electus. Illusti v. r. genere,

ceteras inter picturas domi suæ lasciviam, & ad turpia pellicentem suspen-
derat. Ad hanc insigni sanctimoniâ
homo vidit sæpius per diem accedere
Orci malum genium, eâ nque profun-
dâ corporis inclinatione adoratam in-
censo thure venerari, & quidem ritu,
quàm poterat solennissimo. Causa tam
infoliti cultûs erant lucra ingentia, &
quotidiana, quæ Orcus ex obscæno
illo spectaculo capiebat. Nec est, cur
exstimem, plus debere infernum ima-
ginî turpi mortuæ, quàm vivæ spiran-
tiq;e, qualis est mulier ad omnem la-
sciviam compta, quæ oculorum obcu-
tu, nutibus, colore, vestibus, torâ se, nil
cupit vehementiùs, quàm ut publicam

se intuentium stragem edat. Basilisco
non absimilis, qui serpentes inter cæte-
ros fastu & formâ eminens, ideò tan-
tùm vult aspici, ut noceat. Bellissimè
igitur in ejusmodi multerculam quad-
rant paulò an è allata Prophetæ Haba-
cuc verba affirmantis, Orcum ob tot
prædas gestire & tripudiare; *super hoc*
latabitur & exultabit, & tanti æstimare
retia, quibus illas cepit, ut illa tantùm
non adoret: propterea immolabit sage-
na sua & sacrificabit reti suo; his enim
denique crescit indies numerus Infernî
sceptro & Imperio subjeetorum, auge-
runt que cibus ille electus, qui tam sua-
viter insatiabili ejus palato sapit. Sed
væ! væ retibus istis! Postquam enim
prædarum satis ceperint, & Ipsa tandè
in prædam cedent Sathanæ: atque

adeò omnis illa tanto studio apparatus
pompa non est nisi pompa funebris,
quâ pretiosa & fulgenti sub regimine
mortua & putrita anima effertur ad in-
fernam rogam comburenda, sed in ci-
neres redigenda nunquam. *Væ qui*
trahitis iniquitatem in funiculis vanita-
tis & quasi vinculum plaustrî peccatorum;
Væ vobis, clamat facer Vates, qui ve-
lut in triumpho circumducitis iniqui-
tatem, cum mundum vestrum omnem,
omnia quibus ornata estis, vestium
decora in totidem mutetis fila ac la-
queos, ut peccata alia semper & alia
atrahatis pravorum operâ, quæ quacunq;
transitis, post vos relinquitis. Siqua
unquam femina huc pervenit, men-
tèmq;e induit tam perversam, ut glo-
riam suam in eo colloquet, si complures
animas in peccata pertrahat, perditam
se non imerito reputabit; adeò arduum
est, ipsam corrigi, ut S. Bernardinus
affirmabat. Si contuderis stultum in
pila, non auferetur ab eo stultitia ejus.
Unde si vel ipse Christus Servator, de-
scenderet, ad objugand. s has miseræ;
multum dubito, an quidquam esset
profecturus; adeò lascivo illi corporis
cultui affixas ipsas deprehenderet, sic
ut ne Magdalena quidem, et si septem
obsessa spiritibus malignis, qui in Orci
illam obsequiis retinerent, tenaciùs suis
vanitatibus adhæserit.

XIV. Etsi juvat credere, paucas
admodum ex hoc tam generatim de-
voto femineo sexu inveniri, quæ sine
tam perverso se comant, ut sui aspectu
seducant: credam potiùs illarum ele-
gan-

gantiam non esse Serpentis seducens, sed Columbæ seductæ, elegantia inquam, & ornatus eo sine assumptus, ut plures, quaquâ incidunt, spectatores, admiratores & plausores habeant, *Vestium cultus: aut ambitionem sapit, aut prostitutionem.* Unde quod culpæ genus, quæ hoc ornandi comendique se studo ad inverecundiam usque excedunt, quod, inquam, culpæ genus contrahant, & cui se damnationi obnoxii reddant, non est meum definire ac statuere, atque ad eum volens superse- deo. Permittam, ut ille, qui edixit se ipsum visitaturum omne peregrinum magis quam Christianum vestimento- rum genus, *Visitabo super omnes indutos veste peregrina;* etiam hodiernos se vestiendi modos ad examen vocet illo in Tribunali, quod, ut loquitur Ter- tullianus, omnes iudicat non secundum consuetudinem, sed secundum veritatem. *Veritatem se, non consuetu- dinem nominavit.* Ad me quod spectat, ego consuetudinem illarum eo solum spiritu reprehendam, quo illam reprehenderunt & castigarunt præter- ritissimi Tertullianum celeberrimi quoque Ec- clesiæ Doctores, SS. Gregorius, Am- brosius, Joannes Chrysostomus, Cy- prianus, Bernardinus Senensis, qui ve- stium luxum, illo, quem hodie femi- narum superbia tam fecit vulgarem, in hac membrorum nuditate, multo minorem, minusque eum verecundia ac honestate pugnans, dignum ta- men censuerit acerrimis suis & arden- tissimis invektivis. Tantorum igitur Do- ctorum è sensis ac doctrina duas citra- ullum errandi periculum videor mihi
R. P. Segneri S. I. Christ. Instr. Tom. III,

posse colligere veritates. Una adstra- gem pertinet animarum, cuius propu- dioa ejusmodi nuditas causa est; al- tera ad pœnas, quæ jure merito timeri possint ab hac non abstinentibus.

XV. Et stragem quidem profus- centeo esse maximam: sic enim d'f- sero. Si improvidus papilio conten- tus aspexisset lumen, porro ageret nihil; parum utique mali esset in eo ipsi monstrando: sed quia ille, velut amo- re lucis hujus amens, in medias volare flamas non timet, perinde est, lumen illi ostendere, ac occidere. Cupidita- tes mortalium nimium quantum in- frenes sunt, AA. Dilectissimi, nimium quantum improvidæ sunt ac temera- riæ: & ideo cordi non sufficit, ut soli oculi rem objectam contemplantur, ipsum mox desiderando sequitur, eti- am ad perniciem usque. *Si secutum est oculos meos cor meum.* Quomodo igitur ulla studiosa vanitatis femina esse potest, quæ non videat periculum, in quod illa plurimos conjicit, & quas ipsis struit re ipsa insidias, etsi videri- duntaxat velit, & suam ostentare ve- nustatem? Affirmat S. Basilius, id posse feminas in viors, quod potest magnes in ferrum: nos addere possumus, ita rem se habere, eo tamen discrimine: quod duplo plus virtutis exerat mag- nes cum est vestitus; femina è diver- so, cum est nuda. Atque idcirco quan- ta singularum cura esse deberet, ut mi- nus traherent, magis se tegere, & un- dique quidem? Idem multis est, has videre & capi, attrahere favillas, & e- rumpere in flamas. *Propter speciem mulieris multi perierunt; & ex hoc con-*
cupi-

Kkk

cupiscentia quasi ignis exardescit. Quantus ergo ignis, quantum incendium non exardescet, si illæ accedant illecebræ, illa tam non verecunda illicia, quibus utuntur, perinde ac si hominum corda non facis aliunde ad ignem concipiendum apta essent? Dixi apta ad concipiendum ignem; si enim cor humanum, paleam, stramen, aut stupam dixerò, multum quidem dicam, totum tamen non dicam. Nam palea, stramen, stupa in flammam quidem ardeunt, cum igni admoventur propius; sed cum ignem vident tantum, non exardescunt: cupiditati autem humani cordis vidisse sufficit, ut ardeat. Hinc citra injuriam pronunciare possumus, quòd, sicut olim in deserto solæ ferè mulieres materiã suis ornamentis sufficientem præbuere Idolo illi pudendo aurei vituli conflando: ita hodie mundo isto suo superfluo & redundante, egm̄is, cimeliis, multoque plùs nuditate prorsus indecorã, materiam suppedirent formando sensuum Idolo à tam multis adorato.

XVI. Demus, plerasque illarum id non agere, ut materiam idololatriæ tam detestandæ ministrent: idem autem quid juvat, si interim eam re ipsa præbent, pari animarum exitio, quæ omni ex parte tam multæ cadunt & pereunt, quàm multæ perirent, si hoc ipsum perverissimã mente ipsæ cuperent? Specula etiam ex glacie confecta, si & polita rectè, & eam in figuram aptè sint conformata, ut unitos Solis radios excipiant, ignem accendunt. Quid refert igitur, feminam ne soln-

tillulã quidem amoris impuri calere? Si tota ex glacie concreta esset, illa tamen tantã sui parte exposita spectantium oculis brachia, illi humeri, ille sinus speculum formant causticum tantæ ad flammã animandas virtutis, ut eas omni suã innocentia impedire & remittere non possit, etiam in ipsam fortuito aspicientibus.

XVII. Magnus quidam Dei servus in ecstasi rapus, incredibili animi sui solatio vidit portam ingentem in Cælo ^{Collet in} lo apertam, & semitam lucidam, per ^{per. dij.} quam plurimi eò tendebant. Sed ^{9. Exus.} breve admodum id solatium ac gaudium fuit: duo enim Dracones immani feritate apparere: qui reti prægrandi per totam semitæ latitudinem expanso non solum iter ad cælum intercludebant, sed prædas etiam eã viã euntium interceptabant plurimas. Delapsus mox ex alto cælestis Genius, quid id sibi spectrum veller, explicuit: Primus ille, agebat, Draco Luxuria est; alter verò Superbia: rete autem mundus muliebris est, vanus ille & rursus luxu lascivius, qui tantorum in Mundo malorum causa est, ut mortalium plurimis & viã ad Cælum intercludatur, & porta illa, Christi Servatoris meritis ac Sanguine omnibus aperta, claudatur. His diæis videri Genius desit. Edicite nunc, an lascivus feminarum ornatus quamlibet non pravo animo adhibitus, parum damni inferat?

XVIII. Atque utinam ita malè vestitæ quàm rarissimè domo prodirent? Sed longè illæ ab hac publici fugã ab-

L. & g.
realit.
f. de ad.
lito.
ciã.

110

sunt, nullam non festam lucem, etiam nullâ lege imperatam, ornare an dehonestare, ipsæ volunt: ita nudimanæ, tra nudicolles (liceat in re nova novis uti vocibus) omnibus transeuntibus ad ædium fores spectabiles ad stare volunt: quin vel domûs angustias, vel tempestatis calores causatæ, medijs in plateis domesticis suis laboribus defungi volunt. Lex non sinit, ut publicis in plateis, etiam cateois adstricta fera aliqua teneatur, si transeuntibus nocere possit. At feminae exleges sunt: & quamlibet ita publicis in plateis stantes laborantæ que non parùm nocere possunt, qui tamen eas inde avocare curet, est nemo; & si domi manere jubentur, dolent, & inquietæ teneri vix possunt, perinde ac si earum libertas salutis & incolumitati publicæ sit præhabenda.

XIX. Alterum, quod ita malè, & non ad verecundiæ leges correctæ merito timere malum possunt, est, ne Deus eas puniat, vel gratias non debitas subtrahendo, vel insigni aliquo ad aliarum exemplum in eas supplicio animadvertendo. Serpens mali Dæmonis ad Evam pervertendam instrumentum duntaxat, velut inanime, fuit; non pravum ille sibi finem præstituit, non labia diduxit, non linguam movit, verbo, nihil suâ sponte & quasi arbitrio egit, nihil contulit ad malum, quod ejus locutione effectum est; & tamen illi maledixit Deus, ut nemo nescit, damnavitque ad humi, lumbrici instar, perlucum & sordes reptandum. Et

nullam ejusmodi maledictionem, nullam poenam illa metuat, quæ sciens volensque humeros, & sinum nudat, se spectantium oculis obijcit, illa arma acuit, quibus tantam Dæmon nefarius stragem edit, dum frigidè se purgat; cladem ejusmodi præter mentem suam esse: Non possum induci, ut credam, inquit Tertullianus, nullâ poenâ mulctandam illam feminam, quæ quoquomodo causa sit ruinæ animæ alterius, dum vanitati duntaxat alicui tenaciùs adhærescit. Nescio, verba illius sunt, an impunè abeat, quæ alicui fuit causa perditionis. Quin imò videtur Deus non obscurè manifestasse, quod impunè talem stragem latura non sit, dum illam in Exodo legem promulgavit, ut quisquis cisternam suam in argo foderet, os ejus regeret. Quod si facere neglexisset, & bestia aliqua, ibi pascens, temerè in eam incidisset, pretium ejus redhibere teneretur. *Reddet Dominus cisternæ pretium jumentorum.* Quænam autem est cisterna ista, ait S. Bernardus in eum locum, nisi mulier, quam eo nomine Sapiens in Proverbijis indigitavit? Hæc autem tunc aperta manere dicitur, quando non tantum plus justo compta est, sed brachijs etiam & pectore nudo. Unde si eorum aliquis, qui, ut bruta sensuum suorum legem cæci sequuntur, cum oculos suos curiosis obrutibus pascit, non satis advertens, quid agat, præceps in ejusmodi hiatus cadat, quæ os cisternæ non obrexit, ipsa luet damnatum ac ruinam illius. Et sicut satis non erat, cisternæ illius dominum respondere: non

non hoc ego sine os cisternæ non clausi, ut ulla in eam bestia decidat : sed tantum illud non claudere, reum ipsum reddebat & obnoxium reddendo pro bestia delapsa pretio ; ita prorsus vero simile est, in re nostra non habituram locum frigidam excusationem : *Ego mali nihil spello.* Ubi autem, ô mulieres, ubi est amor ille Deo debitus, si pensi non habetis, Christum Servatorem vestrum facere jacturam Animarum, Sanguinis sui pretioso sanè lytro redemptarum, ne vos abrogetis morem perperam inchoatum, & non melius continuatum ? Neque sit, quæ objiciat ; si necesse esset cujusvis alterius præstare ruinam seu peccatum, etiam non intentum, pessimâ sanè conditione esset fœmina. Insigni à natura formâ prædita, hanc enim oporteret, domesticos semper inter parietes delitescere, ne cui visa parvi esset desiderij occasio. Non est eadem hujus, quæ arte fecerunt, conditio. Forma enim elegans à DEO solo data est feminæ ; quare si quis curiosus, quàm par est, in eam oculos conjecerit ac defixerit, viderit sanè ipse : satis est formosam hoc ejus peccatum animo non cupere. Non ita se res habet, cum formæ gratia arte adjuvatur, & factis pigmentis, ac quoquo alio modo accersitur, maxime si illa tam propudiosa nuditas accesserit : hoc enim totum ipsius feminæ opus est ; ac proinde alia longè de ipso, quàm de naturæ dotibus ipsi reddenda est ratio, si alteri exitij causa fuerit. Solem Ethnicis divinis honoribus coluere, nullâ utiq;

Solis ipsius culpâ. Si jam fingamus, Solem rationis usu præditum (ut non defuerunt qui ita delirarent) vidisse erigi sibi altaria, thurs adoleri, thymiana accendi, Sacrificia offerri ; si tam ille studuisset apparere pulchrior, plusque, quàm à natura acceperat, splendoris accessivisset, quis non eum divinitatis ambicæ condemnasset ? Hoc modo se res nostræ habent. Non sum quidem tam stolidus, ut mulieris formam Solis splendoribus & pulchritudini comparem ; lux earum circindela lux est, pulchritudo lutes. Sed non hinc trahatur : comparetur, per me licet, misera aliqua muliercula suâ cum pulchritudine Soli, ut eam amore insani Poëtæ eas comparantes dico, si talem solem contigerit adorari à mente capto aliquo ob solam illam nativam formæ gratiam, quæ ex vulsu relucet, tum ego eam pensati cultus divini ream non agam. At si sexcentis artificio splendorem naturalem ac venustatem augere studuerit, enim verò hoc lumen, adoranti tam perniciosum, non invenio jam, quomodo defendam ; condemnabo illud potius, ut Sacris paginis doceat, quæ nunquam feminas ob naturalis formæ venustatem vituperant : artes tamen, quibus ea venustas aut augeatur, aut mendaculo arcessitur, ipsæ summè improbatas invenio. Quod utique argumento non dubio esse nobis debet ! multum esse inter venustatem congenitum, & arte ac studio accersitam, diversitatis. Satis sit illius meminisse, quod Palæstinis mulieribus Deus denuntiari per Prophetam

tam Ifaiam voluit, ubi enumeratis singillatim earum fascijs, armillis, annulis, monilibus, pluribusque ejus generit vanissimis ornamentis, quibus se onerabant, tandem addidit; venturum se ipsum, & suam manu illa avulsurum ex earum corporibus, ut in flagra muret, acerbissimos cruciatus illatura. Et tamen mundus ille omnis ac luxus non honestati, non verecundia, sed sobrietati tantum & modestia repugnabat.

XX. Si deinde mundum hunc, ac fluxum se verè luent maritis junctæ, ob ea, quæ aspectantibus præbent offendicula, an impune ferent puella illæ pessimè consultæ, quæ vestimentorum lasciviam excusant, mariti quærendi prætextu? Perinde ac si æquum esset, Deum plures viros amittere, ut ipsæ unum inveniant, Prohibent Leges, cujusvis privati commodi ædificia publica evertere. Et extra omnem noxam sint, quæ privata tantum voluptatis, aut commodi gratiâ non committunt æquare solo, & evertere parvis operibus publicam pietatem ac pudicitia studium; quæque Animarum strage & ruinâ altiùs assurgere conantur? Quid est; hæc atque maritum quærere? Est omnibus alicujus fluminis piscibus escam venenatam obijcere, ut unus tandem capiatur, ad quam capturam unus profectò innocens hamus suffecisset. Illa autem piscationis sævities permissa non est, cum clades, quæ fit in aquis, plurimum excedat prædam, quæ quæritur. Liceat igitur Matrimonium, etiam honoratum valde, ambire ac procu-

rare: quam autem laudem merebitur, procurate istud artibus & studiis, communi Animsarum bonoram perniciosis? Tam charæ, tam pretiosæ singulæ omnino Animæ Servatori nostro sunt, ut ego equidem quantalibet mea lucra & emolumenta, quolibet vel minimo alicujus Animæ damno empta nollem, esica commoda cæteroqui fas esset obtinere. ^{Plus in Pericl.} Gloriaratur olim Pericles, neminem unum suam unquam causam mortuum luxisse. Beatas sanè illas feminas, quæ cum hinc mirandum erit, gloriari & ipsæ poterunt, nullam unquam animam, occasione ex vestibus aut ornatu suo sumptâ, coactam fuisse lugubri se habitu induere, & lacrymis admissorum veniam à DEO petere: quam felicitatem certò consequentur, si Apostoli securæ consilium ornent se, sed cum *verecundia & sobrietate*. In quæ verba ita egregiè commentatur S. Thomas in Summa. ^{2. 2. q. 169, ar. 2. ad 1.} *Moderatus, inquit, ornatus non prohibetur mulieribus, sed superfluus, & inverecundus, & impudicus.* Et ego dum plus à vobis non peto, ne tantum quidem impetabo? Nulla igitur, nulla queratur, si cum abeundum hinc erit, plorare magis debeat à DEO deserta, ob animas ab eo abductas, quam lætari possit ac gaudere. ^{apud Vales. Vener. sum l. 1. c. 12. ex 6.} Robertus Lizius author est, feminam, vestium luxui apprimè deditam, sub extremum vitæ tempus jam sacrosæ Viaticæ ad æternitatis iter muniri voluisse; cum ecce gemini Cælo descenderunt Genij, qui humillimo gestu sacratissimam hostiam

venerati, illam Sacerdotis è manibus rapuere; & confestim iterum videri desierunt. Tantùm non suffocavit horror Sacerdotem. Verùm ubi in Templum reversus divini Panis particulam illam Aræ ab Angelis impositam vidit, recreatus ex terrore est, censuitque, justo DEO iudicio factum, ut momento illo ultimo & periculoso, sacratissimi Christi Corporis potenti auxilio careret, quæ tam non pie suummet corpus adorasset, & alienarum animarum salutem præposuisset. Et corpus tam sordidum, tam vile tanto honore dignum sit? Non capio, fateor; audite igitur.

XXI. Ut cum sexu hoc agamus quàm humanissimè, demus hodiernam vestiendi se formam luxûs tantùm aliquid, & vanitatis, nihil habere inverecundiæ: demus, quæ sic se adornant, eo id tantùm sine facere, ut aspectabiliiores sint, non ut cuiquam obliant; & hanc excusationem divino coram Tribunali admittendam ut justam, & rationi consonam; demus etiam, cunctos SS. Doctores, qui morem istum tam acerbè perstrinxerunt ac vituperarunt, excusare illum potius debuisse, ut innocentem; an datis his omnibus, decet feminam Christianam omnes suas cogitationes, affectus omnes, omnem diligentiam ac studiũ in id unum impendere, & in eo solam ac totam esse, quomodo puridum, & tam abominandis cor flatum è sordibus corpus exornet? *Agar Ancilla Sarai, unde venis, & quò vadis? Quid tandem*

Gen. 16,
8,

est caro ista tam sollicitè vobis curata, tam molliter habita, tam splendide compta? Dicamus sine ambagibus clarè. *Ancilla Sarai*: Serva est, Serva est peccati, quò infecta est illo statim momento, quò vivere cepit & animari. Serva est mali Dæmonis, sub cuius jugo genuit antè, quàm facris undistingueretur: Serva denique est Animæ, quæ naturæ jure dominum in eam obinet, eamque naturæ suæ excellentiâ longiore intervallo superat, quàm Cælum à terris distat. Et hæc Ancilla tam abjecta, quæ tandem æquitare, quò jure heram suam adigerit, ut ab ea plus quàm herilius habeatur, observetur?

XXII. *Agar Ancilla Sarai, unde venis?* Pergamus porro. Unde tandem oriunda hæc serva est? quæ stitipogenita, quæ ex materia composita ac compacta? *Unde venis?* Retrò tantisper abeamus cogitationibus nostris, & vilissimam carnis hujus contemplerur originem, quæ est lutum; vilissimam substantiam, quæ est putredo; hisque perpenis pergant deliræ istæ mulierculæ non erubescere, si ad eò depuduerunt, quò tot pretiosissimas horas consumant in se omni arte poliendis & exornandis. Quid est perdere tempus, si hoc non est? Saccum stercoreum vestire pannis auro interextis.

XXIII. Addatur primæ huic questioni *unde venis?* & altera: *quò vadis?* Quarite ex hac tam sordidæ originis carne: in quid tandem fastu ste, ista superbia desinet: *Quò vadis?* An non omnis, quem facimus, passus ad mor-

mortem tendit, ad quam imus, ut Rei ad supplicium? Quis autem Reus tam amens est, ut lavet, pingat, comat, crispet, ornet, quam bellissimè more hodierno vestiat se prius, quam ad furcam pergat? An non est hoc divinæ Justitiæ velle illudere? Tam non revereri ejus sententiam, ut in materiam vanitatis & superbiæ pervertantur ipsæ pœnæ, sic ut misera illa se regendi necessitas, quâ vindicata olim noxa est, jam luxus fiat argumentum?

XXIV. *Quò vadis?* Quid fiet hoc carnis frusto, tam delictè habito, paucos post dies? Dabitur esca vermibus, putrescet, fœtebit, erit, verbo, tam deforme ac tetrum, ut ne amicum quidem Intermi, post unius diei mortuam, tolerare illud in oculis ac naribus possint. Sacer aliquis Judex, magnâ sanè virtute vir, non inveniebat, quam imponeret pro volutæ ad suos pedes & pœnitenti feminae pœnam, quam illa sibi videretur ferre posse; tam erat mollis ac delicta. Tandem impetravit hanc: ut aliquot diebus, manè inter abluendum manus ac brachia identidem ingemineret: Hæc manus, ista brachia paucos post dies eorrodentur à vermibus. Parvè illa jussis, & tanta fuit remediū non difficultis vis, ut paucos intra dies & animum mulier & mores mutaret.

XXV. Sed hoc non est maximè timendum. *Quò vadis?* An non videtis, post mortem, non procul distantem, passu uno transeundum ad Tribunal divinum, à quo ferenda de vobis sententia? Quid tum consilii, si Judex vestras non admitteret excusationes,

non probaret causas ac fines, de mortibus ac consuetudine scire velle nihil rationem reposceret de Animabus omnibus, quarum perniciem ad vos nihil pertinere arbitrabimini, propterea quòd eam non intenderitis? Quare audite consilium Legati cœlestis, quod dedit Agar, *Revertere ad Dominam tuam, & humiliare sub manibus ejus.* Redite, ut agnoscatis Animam corporis dominam, & si istud ornandum vobis est, illam consulite; ad illam enim spectat leges statuere: *ornantes vos cum verecundia & sobrietate.* Ut tota exterioris hominis compositio ac habitus, intus quoque ac debiti ordinis argumentum sit, quo Caro spiritui sit subjecta.

XXVI. Et quoniam ex iis, quæ à me allata sunt hæcenus, nondum potestis decernere, quæ tandem sic sobria illa ac simplex se vestiendi ratio, quam pro conditione vestra sequi ratio possitis, hoc agite: Conjicite oculos in singulas, quibus aliæ gradus vestri feminae utuntur; tum verò vobiscum deliberate: quamnam ex omnibus illis, momento, quo sistendæ eritis Judici Christo, velleris elegisse? & hanc jam nunc eligite. Operaretisne tum cincinnos crispatos, fucos splendentes, pectora nudata manicas dimidiatas, & centum alia vanitatis & superbiæ artificia, inventa ad rapiendos quidem mortalium, sed non Dei oculos? Et si hæc non eligeretis, illa ergo placet se vestiendi ratio, quæ momento illo esset placitura. Tales nunc vos Deus videat, quales coram eo velleris comparere momento, ex quo non minus pendet, quam æternitas.

DI.